

3451

سَلَامٌ عَلَيْكَ

www.Ketab.ir

سرشناسه	: عبدالحمیدی، علی، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: تاریخ شاهان ایران باستان / علی عبدالحمیدی.
مشخصات نشر	: قم: چاپکو، ۱۳۹۷ -
مشخصات ظاهری	: ج.: مصور (بخشی رنگی).؛ رقعی
شماره	: دوره: ۲-۹۷-۹۹۷۳-۶۰۰-۹۷۸؛ ج. ۱: ۵-۶-۹۹۷۳۹-۶۰۰-۹۷۸؛
	: ج. ۲: ۹-۸-۹۹۷۳۹-۶۰۰-۹۷۸؛ ج. ۳: ۶-۹-۹۹۷۳۹-۶۰۰-۹۷۸؛
	: ج. ۴: ۶-۰-۹۹۳۹۴-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه.
مندرجات	: ج. ۱. گذری بر تاریخ عیلام: تاریخ آریان‌های ایران سلسله پادشاهی مادها. ج. ۲. ای اول پارسی‌ها: سلسله پادشاهی هخامنشیان.- ج. ۳. دوره مقدونی و سلوکی و پارتی‌ها سلسله پادشاهی اشکانیان.- ج. ۴. دوره دوم پارسی‌ها: سلسله پادشاهی ساسانیان
موضوع	: ایران -- تاریخ -- پیش از اسلام -- به زبان ساده
موضوع	: Iran -- History -- Popular works -- To ۶۱۲
موضوع	: ایران -- شاهان و فرمانروان -- تاریخ -- پیش از اسلام -- به زبان ساده
موضوع	: Iran -- Kings and rulers -- History -- To ۶۱۲ -- Popular works
رده بندی کنگره	: DSR ۱۳۹۷۸۱ ۲۳ت ۴۲/
رده بندی دیویی	: ۰۰۹۳۲/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۱۹۶۴۴۰

تاریخ شاہان ایران باستان

دوم ہجری

«سلسلہ پادشاہی ساسانیان»

(جلد چہارم)

علی عبدالحمیدی

انتشارات چاپکو
شماره مجوز ۱۳۶۵۱

تاریخ ایران باستان

(جلد چهارم)

وره دوم پارسی ها

عنوان: سلسله پادشاهی ساسانیان

تالیف: علی عبد الحیدری

ناشر / محل نشر: چاپکو / قم

طراح جلد: علی عباس نژاد

نوبت و تاریخ چاپ: اول / تابستان ۱۳۹۷

تیراژ: ۵۰۰ جلد

قطع، نوع کاغذ و تعداد صفحات: چپبی، پالک، ۲۳۰ صفحه، مصور

قیمت: ۵۰۰۰ تومان

شابک: ۶-۰-۹۹۳۹۴-۶۲۲-۹۷۸

شابک دوره: ۲-۷-۹۹۷۳۹-۶۰۰-۹۷۸

تمامی حقوق این اثر محفوظ و متعلق به مولف می باشد.

تلفن مرکز پخش ۰۹۱۹۲۹۰۷۰۲۹

در جوانمردی و سلحشوری،
در حسن و در کارهای زمان صلح،
در صنعت و معماری،
سلسله ساسانی، حقیقتاً یکی از بزرگترین
و درخشنده ترین ادوار تاریخ ایران است.

کریستی ویلسون
نویسنده تاریخ صنایع ایران

فهرست

۷	 فهرست
۱۳	 مقدمه
۱۵	 آغاز حکومت و تأسیس سلسله ساسانی
۱۸	 شاهان ساسانی
۱۸	 ۱- اردشیر اول (اردشیر بابکان، ارتخشتر) ۲۲۴ تا ۲۴۱ م.
۲۱	 جنگ با دولت روم
۲۵	 اقدامات مهم اردشیر
۲۸	 ۲- شاپور اول (شاه پوهر) ۲۴۱ تا ۲۷۱ م.
۳۰	 جنگ‌های شاپور اول
۳۱	 ۱- جنگ اول شاپور با امپراطوری روم
۳۱	 ۲- جنگ دوم شاپور با امپراطوری روم
۳۵	 اقدامات شاپور اول در دوران سلطنت
۳۶	 ۳- هرمزداول (انوهرمزد) ۲۷۱ تا ۲۷۲ م.
۳۸	 ۴- بهرام اول (وَرَه ران) ۲۷۲ تا ۲۷۵ م.
۴۰	 ۵- بهرام دوم (وَرَه ران) ۲۷۵ تا ۲۹۲ م.

- ۴- بهرام سوم (وره ران) (سکانشاه) ۲۹۲م..... ۴۳
- ۷- نرسی (نرسه) (نارسس) ۲۹۳ تا ۳۰۱م..... ۴۳
- ۸- هرمز دوم (اَنُوهُرْمَزْد) ۳۰۱ تا ۳۱۰م..... ۴۷
- ۹- آذر نرسی (آذر برسه) ۳۱۰م..... ۴۸
- ۱۰- شاپور دوم/ شاپورکبیر (شاپور ذوالاکتاف) ۳۱۰ تا ۳۱۹م..... ۴۹
- ۵۱- جنگ‌های شاپور دوم با امپراطوری روم..... ۵۱
- ۱۱- اردشیر دوم (رَتِ خَشْتَر) ۳۷۹ تا ۳۸۳م..... ۶۰
- ۱۲- شاپور سوم/ شهپور ۳۸۳ تا ۳۸۸م..... ۶۱
- ۱۳- بهرام چهارم/ (وَرْتِ رَاذ) (برمانشاه) ۳۸۸ تا ۳۹۹م..... ۶۲
- ۱۴- یزدگرد اول/ (يَزْدْ كَرْت) (یزدگرد) ۳۹۹ تا ۴۲۰م..... ۶۳
- ۱۵- بهرام پنجم/ بهرام گور ۴۲۰ تا ۴۴۰م..... ۶۷
- ۷۰- جنگ ایران و روم در زمان بهرام گور..... ۷۰
- ۱۶- یزدگرد دوم/ (يَزْدْ كَرْت) ۴۴۰ تا ۴۵۷م..... ۷۴
- ۱۷- هرمز سوم/ (اسوهرمزد) ۴۵۷ تا ۴۵۹م..... ۷۶
- ۱۸- پیروز (فیروز) ۴۵۹ تا ۴۸۳م..... ۷۷
- ۷۸- جنگ‌های پیروز با هیاطله..... ۷۸
- ۱۹- بلاش (وَلْگاش/ وَلْخَش) ۴۸۳ تا ۴۸۷م..... ۸۲
- ۲۰- قباد اول/ (کَوات/ کَوات) ۴۸۷ تا ۵۳۱م..... ۸۴
- ۸۶- جنگ‌های قباد با امپراطوری روم..... ۸۶
- ۲۱- خسرو اول/ (انوشیروان عادل یا خُسرواَنُوشْکَ رَبانْ) ۵۳۱ تا ۵۷۹م..... ۹۰
- ۱- سیاست داخلی انوشیروان عادل..... ۹۲

- ۲- سیاست خارجی انوشیروان دادگر ۹۹
- جنگ لازیکا ۱۰۳
- جنگ با هیاطله ۱۰۵
- جنگ با خزرها ۱۰۷
- جنگ با ترک‌ها ۱۰۷
- جنگ سوم با امپراطوری روم ۱۰۸
- اخلاق و خصوصیات و خدمات انوشیروان ۱۱۱
- ۲۲- هرمز چهارم (آهوزمزد) ۵۷۹ تا ۵۹۰ م ۱۱۵
- ۲۳- خسرو پرویز، خسراو پرویز) ۵۹۰ تا ۶۲۷ م ۱۱۹
- جنگ خسرو پرویز با امپراطوری روم شرقی
- (بیزانس) ۱۲۱
- جنگ‌های هراکلیوس ۱۲۶
- جنگ دستگرد ۱۲۹
- برکناری و قتل خسرو پرویز ۱۳۰
- اخلاق و خصوصیات خسرو پرویز ۱۳۱
- ۲۴- قباد دوم/ (کوات) (شیرویه) ۶۲۸ تا ۶۲۹ م ۱۳۵
- ۲۵- اردشیر سوم/ (آرت خشتَر) ۶۲۹ م ۱۳۷
- ۲۶- خسرو سوم، ۶۲۹ م ۱۳۹
- ۲۷- جوانشیر، ۶۳۰ م ۱۳۹
- ۲۸- پوراندهخت، ۶۳۰ تا ۶۳۱ م ۱۳۹
- ۲۹- گشتاسب برده (گشتاسپده) ۶۳۱ م ۱۴۰
- ۳۰- آزرמידخت، ۶۳۱ م ۱۴۰
- ۳۱- هرمزد پنجم، ۶۳۱ م ۱۴۰
- ۳۲- خسرو چهارم، ۶۳۱ م ۱۴۰

- ۳۳- فیروز دوم، ۶۳۱ م ۱۴۱
- ۱۴- خسرو پنجم، ۶۳۲ م ۱۴۱
- ۳۵- یزدگرد سوم/ (یزدکرت) ۶۳۲ تا ۶۵۲ م ۱۴۲
- علل انقراض و شکست‌های پی در پی ساسانیان ۱۴۵
- تاریخ ایران در دوران ساسانی ۱۴۷
- عقاید اجتماعی ۱۴۸
- ۱- شهر داران: ۱۵۰
- ۲- ویس و مهران: ۱۵۱
- ۳- برزگان (ورزگان) ۱۵۲
- ۴- آزادگان (زادان) ۱۵۴
- تشکیلات ایالات در زمان ساسانیان ۱۵۵
- چگونگی اخذ مالیات و امور مالی ۱۵۷
- امور سپاه و لشکرداران در زمان ساسانیان ۱۶۰
- قضاوت و داوری در زمان ساسانیان ۱۶۴
- روحانیون مذهبی و جایگاه آنان ۱۶۷
- بازرگانی و تجارت در عهد ساسانی ۱۶۹
- مذاهب و ادیان در دوران ساسانی ۱۷۲
- ۱- آیین زرتشت ۱۷۳
- ۲- آیین مانی ۱۷۹
- ۳- ظهور مزدک و پیدایش آیین مزدکی ۱۸۱
- ۴- آیین مهرپرستی ۱۸۵
- ۵- آیین مسیحیت ۱۸۷
- ۶- آیین بودایی ۱۸۸
- عقاید و اخلاق ایرانیان باستان ۱۸۹

- زبان و ادبیات در دوران ساسانی..... ۱۹۱
- معماری و حجاری در دوره ساسانیان..... ۱۹۳
- هنر در دوره ساسانیان..... ۱۹۹
- زبان خط در ایران باستان..... ۲۰۰
- سکه های دوره ساسانی..... ۲۰۲
- تأثیرات جنگ داخلی بر ضرب سکه در شاهنشاهی
ساسانی..... ۲۰۹
- تجارت در امپراتوری ساسانی..... ۲۱۳
- نتیجه گیری از کارهایی که ایرانی ها در آریان ها در
راه پیشرفت تمدن بصری کرده اند..... ۲۱۹
- منابعی که برای تهیه کتاب از آنها استفاده شده است: ۲۲۱

مقدمه

در تاریخ جهان کمتر ملتی چون ایران یافت می شود که حیات ملی و فرهنگ و هنر خود را در برابر صوفاهای ناسان برانداز و ناگواری های دشوار تاریخ و تاخت و تارهای ویران کننده نگاهداری کرده باشد. یا پس از دگرگونی های وحشتناک و گذشت سراسیمی ها، به طرز درخشان تر و پربارتری نمودار شده باشد.

ساسانیان مردمی بودند از سرزمین پارس، که در دوران حکومت خود، عظمت و شکوه سلسله هخامنشی را در ایران تجدید نمودند. آنها مردم را بناله رو و وابسته به هخامنشیان و وارث آنها می دانستند.

ساسانیان در دوران سلطنت خود موفق شدند که قدرت مرکزی دولت ایران را که در زمان اشکانیان از بین رفته و تقریباً به شکل ملکوت الطوایفی درآمده بود را تقویت کرده و مجدداً احیا کنند.

ساسانیان توانستند با اقتدار، حکومتی را پایه‌ریزی کنند که آن‌ها را جزء دو قدرت بزرگ دنیای قدیم آن زمان قرار دهد. در زمان ساسانیان دنیای قدیم دارای دو قطب بود: ایران و روم.

احزاب و نخبه‌های قدرت ایران توسط سلسله‌ای صورت گرفت که کانون آن ایالت فارس بود. ساسانیان پس از آن که تاج و تخت را بر اثر منازعات طولانی به دست آوردند، حکومتی مستحکم کردند که بر پایه دین ملی و تمدنی استوار بودند و شاید از جنبه ایرانی‌ت در سراسر تاریخ طولانی ایرانیان بی‌نظیر بوده است.